

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 128/2015 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om hälsoundersökningar av arbetslösa

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärande talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 128/2015 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Taavitsainen /sd:

Har ministeriet en allmän bild av hur kommunerna uppfyller sin lagstadgade skyldighet som gäller hälsoundersökningar av arbetslösa och på vilket sätt utövas tillsyn över att denna skyldighet fullgörs?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) är en kommun skyldig att bevaka kommuninvånarnas hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa inom varje befolkningsgrupp och observera effekterna av de åtgärder inom den kommunala servicen som sätts in för att svara mot kommuninvånarnas välfärdsbehov. Arbetslösa är en sådan befolkningsgrupp vars hälsa och välfärd det är motiverat att bevaka och rapportera om i kommunerna och riksomfattande.

I hälso- och sjukvårdslagen föreskrivs om hälsoundersökningar och hälsorådgivning för arbetslösa och andra personer utanför företagshälsovården. Kommunerna ska arbeta planmässigt för att främja, upprätthålla och återställa hälsan och arbets- och funktionsförmågan hos arbetslösa. Hälso- och sjukvårdstjänster för arbetslösa utvecklas genom att samarbetet stärks mellan olika sektorer så att eventuella hälsoproblem hos arbetslösa kan identifieras så tidigt som möjligt.

Arbets- och näringsbyrån har till samordningsuppgift att identifiera arbetslösa arbetssökande vars arbetsförmåga det finns anledning att bedöma och hänvisa dem till hälsoundersökningar, och efter behov till exempel till kommunens socialservice, Folkpensionsanstalten och arbetspensionsrehabilitering. Inom ramen för den framtida social- och hälsovårdsreformen byggs behandlings- och rehabiliteringsvägar samt processer upp så att de blir smidiga och tjänster tillhandahålls i rätt tid för att undvika onödiga dröjsmål. Detta har också beaktats i regeringens spetsprojekt En väg in i arbetslivet för partiellt arbetsföra.

Information om kommunernas beredskap och ordnandet av verksamheten fås genom datainsamlingen för hälsofrämjande aktivitet (TEA) inom primärvården, som baserar sig på kommunernas svar. Institutet för hälsa och välfärd genomför datainsamlingen vartannat år.

Det har skett en positiv utveckling när det gäller att tillhandahålla hälsoundersökningar. År 2013 erbjöd 86 procent av hälsovårdscentralerna hälsoundersökningar för arbetslösa. Motsvarande procentandelar åren 2011, 2009 och 2007 var 70, 46 och 40.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 128/2015 rd

Tillhandahållandet av hälsoundersökningar varierade vid granskning enligt regionförvaltningsområden och hälsovårdscentralens befolkningsmängd. År 2013 erbjöd hälsovårdscentralerna inom Västra och Inre Finlands regionförvaltningsområde hälsoundersökningar oftare än andra (97 %) och Lapplands område mer sällan än andra (76 %). Hälsoundersökningar för arbetslösa erbjöds oftare vid hälsovårdscentraler med ett befolkningsunderlag på 20 000-49 999 (94 %) än vid andra hälsovårdscentraler. Vid hälsovårdscentraler med ett befolkningsunderlag på över 50 000 var tillhandahållandet däremot mindre (76 %).

Det har varit ytterst svårt för hälsovårdscentralerna att ange antalet genomförda hälsoundersökningar av arbetslösa eller deras omfattning, dvs. procentandelen av målgruppen. Detta förklaras delvis av utmaningarna i informationssystemet. Å andra sidan kan bl.a. kommunfullmäktige fortfarande förbättra uppföljningen och rapporteringen av uppgifter om befolkningens välfärd.

Hälso- och sjukvårdens verksamhet övervakas riksomfattande av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira. Regionförvaltningsverken övervakar verksamheten inom sina verksamhetsområden. Valvira och regionförvaltningsverken genomför en planbaserad tillsyn i enlighet med det tillsynsprogram som de utarbetat tillsammans.

Tillsynsprogrammet används som stöd för egenkontroll. Egenkontrollen utvecklas även som en form av tillsyn för social- och hälsovårdstjänster inom offentliga sektorn. Bestämmelser som hänför sig till detta fanns i regeringens proposition med förslag till lag om ordnandet av social- och hälsovården samt till vissa lagar som hänför sig till den, som förföll våren 2015. Målet är att egenkontrollen ska vara primär och tillsynsmyndighetens efterkontroll en sekundär form av tillsyn. Med en planmässig egenkontroll förebygger man osakligt förfarande, upptäcker missförhållanden, som man ingriper mot omedelbart samt säkerställer patient- och klientsäkerheten. Detta bidrar till att rikta organisationens resurser med avseende på risker på viktiga frågor och åtgärder samt öka verksamhetens planmässighet och kvalitetsmedvetenhet.

Helsingfors den 9 september 2015

Familje- och omsorgsminister Juha Rehula